

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Допускається до захисту

Зав. кафедри менеджмент

назва кафедри

Ю.С.Т. д.е.н, проф Гринчук Ю.С.

підпис, вчене звання, прізвище, ініціали

« 08 » шестопала 202__ року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

Антикризове управління підприємством (за матеріалами ДП ДГ
«Шевченківське»)

Виконав: Харченко Юрій Олексійович

Керівник: д.е.н., проф Паска І.М.

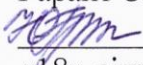
Рецензент: к.е.н., доцент Заболотний В.С.

**Я, Харченко Юрій Олексійович, засвідчую, що
кваліфікаційну роботу виконано з дотриманням
принципів академічної доброчесності.**

Біла Церква – 2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність: 073 «Менеджмент»

Затверджую
Гарант ОПП «Менеджмент»
 професор Ю. С. Гринчук
«18» січня 2022 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу здобувача
Харченко Юрію Олексійовичу

Тема: Антикризове управління підприємством (за матеріалами ДП ДГ «Шевченківське»)

Затверджено наказом ректора № 0813 від 10.01.22

Перелік питань, що розробляються в роботі. 1. Теоретичні засади формування системи антикризового управління сільськогосподарськими підприємствами. 2. Діагностика кризових ситуацій у діяльності ДП ДГ «Шевченківське» 3. Формування системи антикризового управління в ДП ДГ «Шевченківське»

Вихідні дані є законодавчі та нормативні акти України, офіційні матеріали Міністерства аграрної політики та продовольства України, Державної служби статистики України, Управління агропромислового розвитку Київської обласної державної адміністрації та Головного управління статистики у Київській області, фінансова звітність сільськогосподарських підприємств Київської області, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, результати власних досліджень.

Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Дата виконання етапу	Відмітка про виконання
Затвердження теми	січень 2022	виконано
Огляд літератури	січень-лютий 2022	виконано
Теоретико-методична частина	березень-квітень 2022	виконано
Дослідницько-аналітична частина	травень-липень 2022	виконано
Рекомендаційна частина	серпень-вересень 2022	виконано
Оформлення роботи	жовтень 2022	виконано
Перевірка на плагіат	листопад 2022	виконано
Попередній розгляд на кафедрі	листопад 2022	виконано
Подання на рецензування	грудень 2022	виконано

Керівник кваліфікаційної роботи

(підпис)

проф. Паска

Здобувач

(підпис)

Ю.О. Харченко

Дата отримання завдання «20» січня 2022 р.

АНОТАЦІЯ

Харченко Юрій Олексійович. Антикризове управління підприємством (за матеріалами ДП ДГ «Шевченківське»)

Магістерську кваліфікаційну роботу присвячено: узагальненню теоретико-методологічних підходів щодо визначення сутності кризи діяльності і кризи розвитку у сільськогосподарських підприємствах; поглиблення трактування поняття антикризового управління у сільськогосподарських підприємствах; аналізу фінансового стану сільськогосподарських підприємств, виявленню та оцінці кризових явищ у їх діяльності; аналізу антикризових заходів і механізмів їх реалізації у сільськогосподарських підприємствах; удосконаленню методичних підходів до діагностики й прогнозування кризових явищ сільськогосподарських підприємств на основі економікоматематичного моделювання; розробці рекомендацій щодо удосконалення організації антикризового управління у сільськогосподарських підприємствах.

Об'єктом дослідження є аналіз антикризового управління у ДП ДГ «Шевченківське».

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методологічних, методичних та практичних проблем, що виникають у процесі реалізації механізму антикризового управління у сільськогосподарських підприємствах.

Методи дослідження. Теоретичною та методологічною основою дослідження є: абстрактно-логічний метод; статистико-математичний метод, метод порівняння, групування; кореляційно-регресійний аналіз, факторний аналіз, соціологічний метод, метод експертних оцінок, SWOT- та PEST- аналіз.

Інформаційно-аналітичну базу магістерської кваліфікаційної роботи склали: законодавчі та нормативні акти України, офіційні матеріали Міністерства аграрної політики та продовольства України, Державної служби статистики України, Управління агропромислового розвитку Київської обласної державної адміністрації та Головного управління статистики у Київській області, фінансова звітність сільськогосподарських підприємств Київської області, наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, результати власних досліджень.

Структура кваліфікаційної роботи магістра та її обсяг. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи складає 92 сторінок. У роботі міститься 15 рисунків, 24 таблиця. Список використаних джерел налічує 76 найменувань.

Ключові слова: антикризове, сільськогосподарське підприємство, управління, криза.

ANNOTATION

Kharchenko Yury Oleksiyovych. Analysis of enterprise anti-crisis management (based on materials of «Shevchenkivske» SE)

The master's thesis is devoted to: the generalization of theoretical and methodological approaches to determining the essence of the crisis of activity and the crisis of development in agricultural enterprises; deepening the interpretation of the concept of anti-crisis management in agricultural enterprises; analysis of the financial condition of agricultural enterprises, identification and assessment of crisis phenomena in their activities; analysis of anti-crisis measures and mechanisms of their implementation in agricultural enterprises; improvement of methodical approaches to diagnostics and forecasting of crisis phenomena of agricultural enterprises based on economic-mathematical modeling; development of recommendations for improving the organization of anti-crisis management in agricultural enterprises.

The object of the study is the analysis of anti-crisis management in the SE "Shevchenkivske" DG.

The subject of the study is a set of theoretical-methodological, methodical and practical problems that arise in the process of implementing the anti-crisis management mechanism in agricultural enterprises.

Research methods. The theoretical and methodological basis of the research is: abstract-logical method; statistical and mathematical method, method of comparison, grouping; correlation-regression analysis, factor analysis, sociological method, expert evaluation method, SWOT and PEST analysis.

The informational and analytical base of the master's qualification work was made up of: legislative and regulatory acts of Ukraine, official materials of the Ministry of Agrarian Policy and Food of Ukraine, the State Statistics Service of Ukraine, the Department of Agro-Industrial Development of the Kyiv Oblast State Administration and the Main Department of Statistics in the Kyiv Oblast, financial reporting of agricultural enterprises of the Kyiv Oblast, scientific works of domestic and foreign scientists, results of own research.

The structure of the master's qualification work and its scope. The work consists of an introduction, three chapters, conclusions and a list of used sources. The total volume of work is 92 pages. The work contains 15 figures, 24 tables. The list of used sources includes 76 items.

Keywords: anti-crisis, agricultural enterprise, management, crisis.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
Розділ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ	9
1.1. Сутність, ознаки та чинники виникнення кризових ситуацій у діяльності сільськогосподарських підприємств.....	9
1.2. Зміст та механізми антикризового управління сільськогосподарськими підприємствами.....	20
1.3. Методичні засади виявлення, аналізу та подолання кризових явищ на підприємствах.....	24
Розділ 2 ДІАГНОСТИКА КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ У ДІЯЛЬНОСТІ ДПДГ «ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ» ТЕТІЇВСЬКОГО РАЙОНУ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	37
2.1. Стан та тенденції розвитку ДПДГ «Шевченківське».....	37
2.2. Аналіз господарської діяльності з метою визначення типу та причин кризових явищ.....	44
2.3. Діагностика кризового стану ДП ДГ «Шевченківське».....	49
Розділ 3. ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ В ДП ДГ «ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ»	60
3.1. Концепція антикризового управління сільськогосподарськими підприємствами.....	60
3.2. Обґрунтування ефективних антикризових стратегій і програм антикризового управління	69
3.3. Проектування результативної системи управління сільськогосподарською діяльністю	77
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	84
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	87

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Альфред Уїльямс. Прийоми управління в умовах занадто диверсифікованої системи сільського господарства, що характеризується високим рівнем споживання електроенергії і застарілим обладнанням / Альфред Уїльямс. // Сільське господарство реформується. – 2022. - №2. – С. 4-8.
2. Антикризова економічна політика: наукові засади формування та впровадження : навчально-методичний посібник для здобувачів освітньо-наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 051 Економіка усіх форм навчання [Електронний ресурс] / [упоряд. :А. С. Павловська, О. А. Руденко]; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. у-т. – Черкаси : ЧДТУ, 2020. – 151 с.
3. Антикризове управління: навчальний посібник / В. І. Борзенко – Х. : Видавництво Іванченка І. С., 2016. – 232 с.
4. Антикризоровий менеджмент : навч. посібник / Л. І. Скібіцька, В. В. Матвеев, В. І. Щелкунов, С. М. Подреза. – К. : ЦУЛ, 2014. – 584 с.
5. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент / Бланк И.А. – К.: МП „ИТЕМ лтд”; Юнайтед Лондон Трейд Лимитед, 1995. – 448 с.
6. Борисов В. А. Стратегічне управління розвитком підприємств АПК / Борисов В. А. // Економіка АПК. – 2021. - №12. – С. 12-15.
7. Голобков С. Ліки від банкрутства / Голобков С. / Урядовий кур’єр. – 2021. – №132. – С.7.
8. Голов С. Прогнозирование и учет банкротства предприятия / Голов С. // Бухгалтерский учет и аудит. – 2018. – №2. – С.11–16.
9. Градов А. П. Стратегия и тактика антикризисного управления фирмой / Градов А. П., Кузьмін Б. И. – СПб.: Специальная література, 2009. – 510 с.

10. Гудзинский А. Д. Развитие механизма управления сельскохозяйственным производством / Гудзинский А. Д. – Киев: Издательство УСХА, 1992. – 224 с.

11. Дем'яненко С. До стратегії і тактики економічного реформування / Дем'яненко С. // Економіка України. – 2016. - №1. – С. 55-60.

12. Дорофеев О.В. Концепція відтворення села в умовах перехідного періоду до ринку / Дорофеев О.В. // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Економічні науки. Т. 3 (22). – Полтава: РВВ ПДАА, 2018. – С. 54-57.

13. Дорофеев О.В. Формування ефективної системи управління проектами, як один із шляхів підвищення конкурентоспроможності діяльності підприємства / Дорофеев О.В. // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – 2020. - №1. – С. 86-91.

14. Єгоршин О.О. Методи багатовимірного статистичного аналізу / Єгоршин О.О., Зосимов А.М., Пономаренко В.С.: Навчальний посібник. – К.: ІЗМН, 1998. – 208 с.

15. Закон України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» від 01.01.2000 р. <http://alpha.rada.kiev.ua>.

16. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про банкрутство» від 30.06.99р. // www.rada.kiev.ua.

17. Зоря С.І. Інвестиційний клімат у сільському господарстві: стан та напрями поліпшення / Зоря С.І. // Економіка АПК. – 2020. - №8. – С. 78-81.

18. Инвестирование, финансирование, кредитование: стратегия и тактика предприятия /Н.Н.Ушакова, Т.Е.Укновская, Н.Н.Гуляева, Н.А.Гринюк; Под ред. Н.Н.Ушаковой. – К.: Киевский гос. торгово–экономич. ун–т, 1997. – 192с.

19. Ілейн Рід. Чи існують кращі можливості реалізації соняшника? / Ілейн Рід. // Сільське господарство реформується. – 2020. - №2. – С. 11-15.

20. Как избежать банкротства. Тематическая подборка материалов. – СПб.: ЦНТИ, 2003. – 524 с.

21. Калина А.В. Сучасний економічний аналіз і прогнозування (мікро– та макрорівень) / Калина А.В., Конєва М. І., Яценко В.О. : Навчально–методичний посібник.– 2–ге вид. – К.: МАУП, 2008. – 272 с.
22. Карлоф Б. Деловая стратегия: Пер. с англ. / Науч. ред. и авт. послесл. В.А.Приписнов. – М.: Экономика, 1991. – 240 с.
23. Краткий словарь современных понятий и терминов / Сост. И общ. Ред. В.А. Макаренко. – М.: Республика, 1993.
24. Кныш М.И., Перекатов Б.А., Тютиков Ю.П. Стратегическое планирование инвестиционной деятельности / Кныш М.И., Перекатов Б.А., Тютиков Ю.П. : Учебное пособие. – СПб.: Издат. дом «Бизнес–пресса», 2008. – 316 с.
25. Ковалев В.В. Финансовый анализ: Управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности / Ковалев В.В. – М.: Финансы и статистика, 2020.– 432 с.
26. Ковалев В.В. Анализ финансового состояния и прогнозирование банкротства / Ковалев В.В. – СПб.: Изд–во Санкт–Петербургского ун–та экономики и финансов, 2004. – 168 с.
28. Колесник А.П. Математические модели для финансовых организаций / Колесник А.П – М.: ГВЦ М–ва с/х и продовольствия, 2006. – 132 с.
29. Кучер О. Земельний фонд як об’єкт державного управління / Кучер О. // Економіка України. - №11. – 2020. – С. 59.
30. Левин В.С. Предпринимателю о бухгалтерском учете и финансовом анализе /Левин В.С. – Харьков: Основа; Фирма „РИТА”, 1992. – 112 с.
31. Лігоненко Л.О. Антикризове управління підприємством / Лігоненко Л.О. – К.: КНТЕУ, 2001.– 580 с.
32. Лук’яненко А.С. Економіко-екологічна ефективність використання ґрунтозахисної системи землеробства на Полтавщині Лук’яненко А.С. // Економіка АПК. – 2020. – №3. – С. 40-46.

33. Мазурова И.И. Варианты прогнозирования и анализа финансовой устойчивости организации / Мазурова И.И., Романовский М.В. Учебное пособие. – СПб.: Изд-во Санкт-Петербургского ун-та экономики и финансов, 2019. – 116 с.

34. Малік М.Й. Кооперація в системі кредитного забезпечення аграрного сектора економіки / Малік М.Й. // Наукові записки. Економічний факультет / Київський національний університет ім.Тараса Шевченка. – 2018.- Т.IV. С.84-103.

35. Малік М.Й. Кооперація в аграрній сфері виробництва / Малік М.Й., Саблук П.Т., Зіновчук В.В. К.: УДАУ. 2003.– 72 с.

36. Методичні матеріали: Аналіз фінансово-господарського стану неплатоспроможних підприємств / Агентство з питань запобігання банкрутства підприємств та організацій. – К.: 2020.

37. Методика проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану неплатоспроможних підприємств та організацій: Затв. наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій №37 від 21.03.97р. // www.rada.kiev.ua.

38. Методика складання бізнес-планів: Затв. наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій №56 від 21.04.97р. // www.rada.kiev.ua.

39. Методичні вказівки щодо проведення реструктуризації державних підприємств: Затв. МКУ 23.01.98р. №9 // www.rada.kiev.ua.

40. Методические рекомендации по выявлению признаков неплатежеспособности предприятия и признаков действий по сокрытию банкротства, фиктивного банкротства или доведения до банкротства от 17.01.2001г. №10 // Налоги и бухгалтерский учет. – 2011.– №14 (363). – С.5–11.

41. Нестерук Ю.О. Стратегія спільного сільськогосподарського підприємства / Нестерук Ю.О. // Економіка АПК. – 2017. - №2. – С.91-94.

42. Организационно–методические аспекты и стратегии антикризисного управления предприятиями // Колл. авторов: А.В. Медников, Г.В. Слабинов, Г.М. Шахдинаров, А.М. Спицкий. – СПб.: Учебный центр подготовки руководителей, 2018. – 368 с.

43 Основы менеджмента: Учебное пособие / Под ред. В.С.Верлоки, И.Д.Михайлова. – Харьков: Основа, 1996. – 352 с.

44. Перебийніс В.І. Шляхи підвищення енергетичної ефективності тваринництва / Перебийніс В.І. // Економіка АПК. – 2018. - №7. – 17 с.

45. Підвищення конкурентоспроможності підприємств: Оперативна реструктуризація: Методичні матеріали базового курсу. – Київ.: Міжнародний центр приватизації, інвестицій та менеджменту, 2009. – 173 с.

46. Положення „Про порядок проведення санації державних підприємств” Затв. постановою КМУ від 8.02.94р. №67 // Діло. – 2004.– № 30. – С.7–8.

47. Пономаренко В.С. Стратегічне управління підприємством / Пономаренко В.С. – Харків: Основа, 1999. – 620 с.

48. Подольська В. Особенности осуществления антикризисного управления предприятием / Проскура Е.Ю. // Економіка: проблеми теорії та практики. Зб. наук. праць. Вип. 133. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2020. – С. 3-8.

49. Проскура Е.Ю. Особенности реализации антикризисных программ на предприятии / Проскура Е.Ю. // Економіка розвитку. – Харків: ХДЕУ, 2016. – № 2. – С.37-39.

50. Раевнева Е.В. Антикризисное управление: дефиниции, составляющие, инструменты. – Сб. трудов международной научно-технической конференции «Приборостроение 2001» . Вестник Черкасского инженерно-технологического института, 2011.

51. Рабштин В.М. Методичні рекомендації щодо організації маркетингових служб в аграрних підприємствах / Рабштин В.М. – Полтава, 2021. – 17 с.

52. Реформа системи банкрутства в Україні /Агентство з питань банкрутства /За ред. О.Г.Тарасенка. – К.: Преса України, 2020. – 528 с.

53. Стариков О Антикризисний менеджмент на сільськогосподарському підприємстві / Стариков О. // Сільське господарство реформується. – 2020. - №21. – С.4-9.

54. Стратегия и тактика антикризисного управления фирмой /Под ред. Градова А.П., Кузина Б.И. и др. – СПб.: Специальная литература, 1996. – 512 с.

55. Терещенко О.О. Фінансова санація та банкрутство підприємств / Терещенко О.О. : Навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2000. – 412 с.

56. Україна у цифрах у 2019 році: Корот. стат. довід /Держкомстат України / За ред. О.Г.Осауленка. – К.: Техніка, 2020. – 256 с.

57. Факторный, дискриминантный и кластерный анализ: Пер.с англ. /Дж.–О. Ким, Ч.У. Мюллер, У.Р. Клекка и др.; Под ред. И.С. Енюкова. – М.: Финансы и статистика, 2020. – 216 с.

52. Філімоненков О.С. Фінанси підприємств : навч. посіб. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – К. : МАУП, 2004. – 328 с.

53. Фінансовий менеджмент навч. пос. / За заг. ред. І.О. Школьник, В.М. Кремень [І.О. Школьник, В.М. Кремень, С.М. Козьменко та ін.]. – К.: «Центр учбової літератури», 2015. – 488 с.

54. Фінансові результати підприємств до оподаткування за видами промислової діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.72

55. Чібісова В.І. Методи оцінки і прогнозування банкрутства підприємств / В.І. Чібісова // Економічні науки. – 2012. – Вип. 22 (2). –С. 389 – 394.

56. Шевцова О.Й. Антикризисное управління щодо системи фінансового менеджменту підприємства / О.Й. Шевцова // Вісник Дніпропетровського університету. Сер. : Економіка. – 2013. – Т. 21, вип. 7(4). – С. 132–136.

57. Шершньова З.Є. Антикризова програма підприємства: методичні основи розробки та організація виконання. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vchnu_ekon/2010_2_1/140-144.pdf.
58. Шлапак А.В. Діагностика кризи методами фінансового аналізу /А.В. Шлапак // Науковий вісник НЛТУ України. – 2014. – Вип. 24.6. –С. 319–325.
59. Altman E. Financial Ratios, Discriminant Analysis and the Prediction of Corporate Bankruptcy / E. Altman //Journal of Finance. – 1968. – Vol. 23, № 4. – P. 589–609.
60. Barton L. Crisis in organizations: Managing and Communicating in the Heat of Chaos / L. Barton. – Cincinnati, OH: South Western Educational Publishing, 1993. – 256 p.
61. Beaver W. Financial Ratios as Predictors of Failure / W. Beaver //Supplement to Journal of Accounting Research. – 1966. – 4. – P. 71–111.
62. Begley J. Analysis of Altman’s and Ohlson’s Models / J. Begley, J. Ming, S. Watts // Review of Accounting Studies. – 1996. – P. 25–38.
63. Crisismanagement [Electronic Resource]. – Mode of access: URL: World Wide Web: http://www.lancsresilience.org.uk/Documents/Bcm/London_Chamber_of_Commerce.pdf.